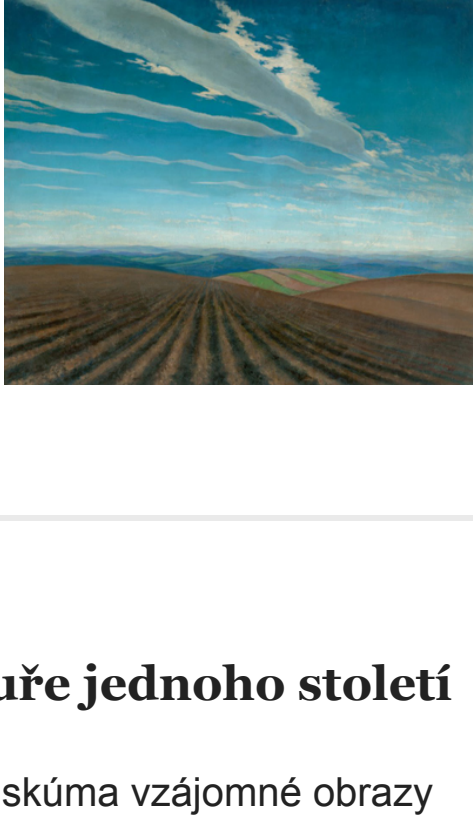




Nové publikácie

Katarina Gephardt, Charles Sabatos a Ivana Taranenková (eds.): Home and the World in Slovak Writing. A Small Nation's Literature in Context

Unikátna anglickojazyčná publikácia vychádza po niekoľkoročnej práci slovakistického a slavistického tímu v renomovanom kanadskom vydavateľstve McGill-Queen's University Press. Ukazuje, ako historické udalosti – napríklad odsúdenie Štalinovho kultu osobnosti, Pražská jar či Nežná revolúcia – formovali slovenský literárny kánon a zároveň prináša nový pohľad na slovenskú literatúru po roku 1989, prispieva k poznaniu v rámci literárnovednej slovakistiky a zároveň výklad problematiky prispôsobuje globálnemu vedeckému publiku.



[Viac informácií](#)

Jana Pátková: Mezi domovem a kolonií. Příběh česko-slovenských vztahů v literatuře jednoho století



Slovakistka Jana Pátková skúma vzájomné obrazy Čechov a Slovákov v slovenskej a českej literatúre na ploche jedného storočia. Mapuje obdobie od začiatkov česko-slovenského stretávania sa predstaviteľov rodiaceho sa národnoemancipačného hnutia v 30. rokoch 19. storočia až po kultúrne väzby prerušené vojnou na konci 30. rokov 20. storočia. Tradičnú výskumnú tému vzájomných česko-slovenských vzťahov autorka problematizuje prostredníctvom postkoloniálnej analýzy marginalizovaných textov, ako sú cestopisné prózy či zabudnuté romány.

[Viac informácií](#)

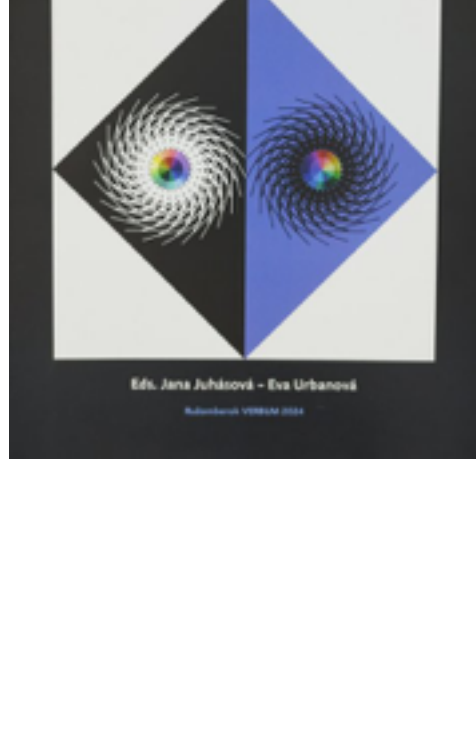
Ivana Taranenková, Magdalena Bystrzak, Marianna Koliová, Eva Palkovičová a Ľubica Schmarcová (eds.): Rozbiehavá jednota. Národnoobrodenecké reprezentácie – modely, tranzície a transgresie

Slovenský ľud, romantický idealizmus, národná literatúra, Tatry, vodcovia národného hnutia. Sú symboly vymedzujúce priestor slovenskej kultúry dlhého 19. storočia naozaj také jednoznačné a nemenné? Nemožno v tejto „jednote“ predsa len vybrať aj rozbiehavé prvky a odstredivé prúdy? Bol v slovenskej kultúre dlhého 19. storočia ľud vždy len neskazený a romantici čínorodí pracovníci na národnom poli? Bola žena iba múzou a Tatry monumentálne? Autorky tejto knihy spochybňujú jednoznačné odpovede a nanovo čítajú kanonizované, ale aj archívne a v časopisoch ukryté texty. Kniha ponúka čitateľskej verejnosti odborné štúdie aj čítanku textov, o ktoré sa autorky vo svojom výklade opierajú, a tiež reprodukcie výtvarných diel, dokladajúce paralelné procesy vo výtvarnom umení.



[Viac informácií](#)

Jana Juhásová a Eva Urbanová (eds.): Vitalita dostredivého. Minimalizmus v súčasnej slovenskej poézii a v poézii európskych krajín



Texty v zborníku spája záujem o minimalizmus ako produktívnu metódu umenia a špecifický jazykový prejav založené na viere, že málom výrazových prostriedkov možno povedať viac. V literárnej komunikácii posilňuje metóda minimalizmu rolu čitateľa ako interpretátora vedomých medzier a hiátov, podporuje dialóg v priestore intermedialného i transkulturného. Reduktívne postupy a krátke žánre boli v strednej a východnej Európe i formou revolty voči pravidlám naaktrojovaným bývalými totalitnými režimami.

[Viac informácií](#)

Tomáš Horváth: Brazília Petra Suchanského. Medzi dobrodružným románom a cestopisom

Témou monografie je literárna tvorba slovenského spisovateľa Petra Suchanského (1897 – 1979), pochádzajúceho z Dolnej zeme, z dvadsiatych až štyridsiatych rokov 20. storočia. Sústreďuje sa predovšetkým na prózy inšpirované spisovateľovým šesťročným vystažovaleckým pobytom v Brazílii. Spisovateľ varioval spracovanie brazílskej témy v rozptáľ medzi žánrami cestopisu, cestopisného dobrodružného románu a exotického dobrodružného románu. V Suchanského dobrodružných románoch sa objavuje aj projekcia fantaziem pochádzajúcich z lektúr dobrodružných románov o Indiánoch (J. F. Coopera a Karla Maya), ktoré však ako cestovateľ v reálnej krajine hľadal márne.



[Viac informácií](#)

Martin Braxatoris, Anita Braxatorisová a László V. Szabó: Samuel Ferjenčík und sein Buch der Exzerpte und Notizen (Samuel Ferjenčík a jeho kniha Výpisky a poznámok)



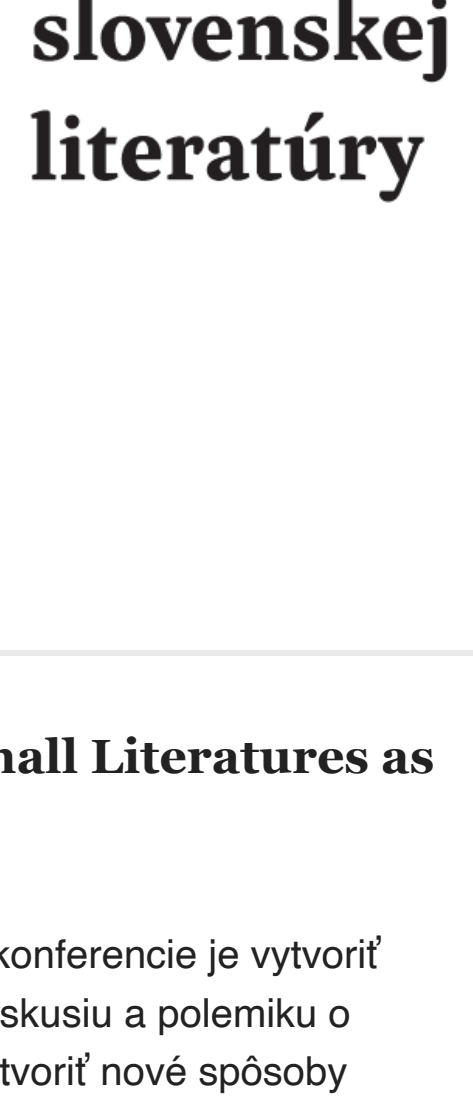
Monografia spracúva osobnosť a rukopisnú poznámkovú knihu Samuela Ferjenčíka, ktorý bol výraznou osobnosťou slovenských kultúrnych dejín 19. storočia. Rukopis predstavuje nemeckojazyčný dokument zo 40. rokov 19. storočia, pozostávajúci z poznámok z autorovo vlastného čítania rôznorodých prameňov. Výskumný tím sa zamerail na rekonštrukciu prameňnej základne a na literárnohistorickú, kultúrohistorickú a lingvistickú interpretáciu rukopisu, ktorý je podnetným materiálom z hľadiska ars excerptandi, stylistickej imitácie, pôsobivosti obrazného jazyka, hypertextových a intertextových vzťahov, analogického myslenia autora, ako aj budovania národnostnej a etnickej identity. Rukopis odráža predovšetkým Ferjenčíkove postoje v čase *Slovenského prestolného prosbopisu* (1842), ale čiastočne aj v neskoršom období, v ktorom odmietal panslavistickú orientáciu slovenských elit.

[Viac informácií](#)

Plánované podujatia

Literárnokritická reflexia slovenskej literatúry 2024

Vedecký seminár pokračuje v tradícii rovnomených podujatí určených na výmenu názorov a postojov týkajúcich sa problematiky aktuálnej literárnej produkcie (tituly z oblasti poézie, prózy a drámy, ktoré vyšli s vročením 2024, prípadne 2025). Preferované sú referáty, ktoré sa nesústreďujú len na jeden titul, ale reflektujú všeobecnejší problém, tému alebo tendenciu. Dĺžka vystúpenia na seminári je obmedzená na 15 minút.



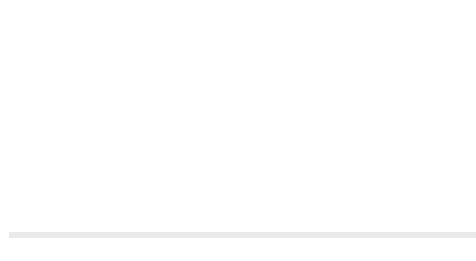
Miesto konania: Ústav slovenskej literatúry
SAV, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava

Dátum konania: 24. 4. 2025

Termín zasielania prihlášok: 28. 3. 2025

Kontaktná osoba: Radoslav Passia,
radoslav.passia@savba.sk

Malé literatúry ako svetová literatúra / Small Literatures as World Literature



Zámerom medzinárodnej konferencie je vytvoriť priestor pre produktívnu diskusiu a polemiku o otázkach, ktoré by mohli otvoriť nové spôsoby myslenia o literatúrach. Ako literatúry strednej Európy komunikujú s inými literatúrami a vytvárajú medziliterárne komunity, ako cirkulujú v preklade alebo sa stávajú súčasťou svetového literárneho systému, ako vidia svoju vlastnú identitu? Je pojem „národná literatúra“ ešte stále užitočná kategória?

Miesto konania: Ústav svetovej literatúry
SAV, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava

Dátum konania: 28. – 30. 5. 2025

Kontaktná osoba: Dobrota Pucherová,
dobrota.pucherova@savba.sk

[Viac informácií](#)

O kritike. In memoriam Alexandra Matušku (1910 – 1975)

Podujatie poskytne priestor na prezentáciu výsledkov bádania a diskusiu o formách slovenskej umeleckej kritiky v kultúrno-historickej perspektíve. Zhodnotí jej funkcie včera a dnes, všimne si limity a možnosti jej jazyka, nastolí otázku marginalizácie kritickej reflexie pri súčasnej apológii tzv. kritického myslenia. Vitane sú príspevky, ktoré komparatívne zhodnotia podmienky fungovania slovenskej umeleckej kritiky dnes a v minulosti a zohľadnia pohyblivú pozíciu kritičiek a kritikov v slovenskej kultúre. Seminár otvára priestor aj ďalším problémovým okruhom, ktoré sa v súvislosti s kritikou ponúkajú: otázkam kritickej autority, hodnotenia, vkusu, konsenzu, literárnych cien a súťaží.



Miesto konania: Ústav slovenskej literatúry
SAV, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava

Dátum konania: 12. 6. 2025

Termín zasielania prihlášok: 30. 4. 2025

Kontaktné osoby: Magdalena Bystrzak,
magdalena.bystrzak@savba.sk; Vladimír Barborík,
vladimir.barborik@savba.sk; Viliam Nadaskay,
viliam.nadaskay@savba.sk

[Viac informácií](#)

Literatúra počas normalizácie – normalizácia v literatúre. Slovenská literatúra: súvislosti, inštitúcie, aktéri, tvorba



Medzinárodná literárnohistorická konferencia s medziodborovými presahmi sa zameriava na slovenskú literatúru v časovom období, ktoré je v spoločenskom povedomí známe ako normalizácia, ale aj na proces normalizácie, ktorý domácu literatúru podstatne determinoval.

Miesto konania: Ústav slovenskej literatúry
SAV, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava

Dátum konania: 23. – 24. 10. 2025

Termín zasielania prihlášok: 30. 5. 2025
(max. 900 znakov)

Kontaktné osoby: Magdalena Bystrzak,
magdalena.bystrzak@savba.sk; Vladimír Barborík,
vladimir.barborik@savba.sk

[Viac informácií](#)

Česká a slovenská literatúra a film s vojnovou tematikou

Medzinádná konferencia sa zameriava na slovensú a filmovú prezentáciu vojny najmä v literatúre a filme stredoEurópskeho priestoru. Vďaka si ikonickú, indexovú i symbolickú prítomnosť vojnových motívov vo fiktívnych i non-fiktívnych útvaroch (vrátane literatúry a dokumentárneho filmu), nevyncháva ani médiá strategickú komunikáciu.



Miesto konania: Fakulta stredoEurópskych štúdií
UKF v Nitre, Drazgova 4, 949 01 Nitra

Dátum konania: 2. 10. 2025

Termín zasielania prihlášok: 31. 5. 2025

Kontaktná osoba: Ján Galík, jgalik@ukf.sk

[Viac informácií](#)

Mutual cultural, literary and linguistic traumas of Slavic people in the Modern Era



Konferencia sa zameriava na vzájomné traumy slovanských národov predovšetkým z pohľadu toho, ako náracia, literatúra a jazyk zachovali ich odlišky a ako náracia týchto trauem formovala identitu daných národných spoločenstiev.

Miesto konania: Univerzita Lóránda Eötvösa, 1088
Budapest, Múzeum krt. 4-6.

Dátum konania: 16. – 17. 10. 2025

Termín zasielania prihlášok: 31. 5. 2025

Kontaktné osoby: Róbert Kiss Szemán, Sarolta Krisztina Tóthpál; studiesl@btk.elte.hu

[Viac informácií](#)

Publikačné výzvy

StredoEurópske pohľady 2/2025: Stredná Európa: Literárne, jazykovedné a kultúrne súvislosti



Monotematické číslo s názvom *Stredná Európa: Literárne, jazykovedné a kultúrne súvislosti* je zamerané na lingvistický výskum, literárnu a inú umeleckú tvorbu, ktoré tematizujú významné historické medzníky i osobnosti strednej Európy. Pripravované číslo poskytuje priestor pre publikovanie recenzovaných vedeckých štúdií i ďalších odborných textov a článkov zameraných na široké spektrum tém, ktoré zahŕňajú jednak osobitosť tvorby etnik dôležité z hľadiska ich kultúrnej identifikácie a eliminovania etnickej diskriminácie, ako aj zložitý systém vzájomných vzťahov medzi rôznymi kultúrnymi skupinami žijúcimi v strednej Európe.

Rozsah: 150 slov (abstrakt), 7 – 12 normostrán (štúdia)

Termín zasielania príspevkov: 15. 4. 2025
(abstrakt), 30. 8. 2025 (štúdia)

Zostavovatelia čísla: Michal Kräuter, Monika Adamická; ceviews2020@gmail.com

[Viac informácií](#)

Forum Historiae 1/26: Mobility in the 20th Century – Causes, Processes, Effects



Prvé budúročné číslo Forum Historiae, časopisu a portálu pre históriu a približné spoločenské vedy, má tému Mobilita v 20. storočí – príčiny, procesy, dôsledky. Redakcia prijíma príspevky v anglickom jazyku.

Rozsah: 15 – 30 normostrán

Termín zasielania príspevkov: 31. 10. 2025
prostredníctvom [prihlasovacieho formulára](#)

Zostavovatelia čísla: Michal Schvarc,
michal.schvarc@savba.sk; Martina Fiamová,
martina.fiamova@savba.sk

[Viac informácií](#)